

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra de științe socioumane și asistență socială

Aprobat la Ședința Catedrei de științe socioumane și asistență socială

din 17 mai 2022, proces-verbal nr.8

Șefa Catedrei JACOTA-DRAGAN, Olga

Confirmat în ședința Consiliului profesoral al Facultății de Drept și Științe Sociale

Din 30 iunie 2022, proces-verbal nr.13

Președintele Consiliului RUSU Vitalie

CURRICULUM

la unitatea de curs *Sociologia juridică*

(învățământ cu frecvență; învățământ cu frecvență redusă)

Autor: conf. univ., dr.Gheorghe Neagu

Bălți, 2022

I. Informații de identificare a cursului

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Științe socioumane și asistență socială

Domeniul general de studiu: 042 Drept

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 0421 Drept

Denumirea specialității: 0421.1 Drept

Statutul: unitate de curs opțională

Administrarea unității de curs:

a) studii cu frecvență

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Sem.	Lab.	L. ind.		
S.04.A. 33	4	120	30	30		60	Examen combinat	Româna

b) studii cu frecvență redusă

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	L. ind.		
S.07. A.42	4	120	16	8	-	96	Examen combinat	Româna

II. Informații referitoare la cadrul didactic:

Numele, prenumele titularului cursului: **Gheorghe Neagu**

Gradul științific: conf. univ.,dr.

e-mail: neagu.gheorghe@gmail.com

III. Integrarea cursului în programul de studii

Sociologia juridică, prevăzută în programul de studii pentru specialitatea Drept, în semestrul IV, învățămînt cu frecvență și în semestrul VII - studii cu frecvență redusă este, în

opinia unor specialiști, o disciplină juridică, iar în viziunea altora – o unitate de curs sociologică (efectiv, reprezintă o știință de graniță între drept și sociologie).

Sociologia juridică reprezintă o direcție relativ nouă în sistemul științelor sociale. Această unitate de curs, concepută din perspectiva părții teoretice, este strâns corelată cu „Teoria generală a dreptului” (în opinia unor autori – parte componentă a teoriei generale a dreptului), iar abordată prin prisma părții speciale – cu unitatea de curs „Criminologia”.

În planurile de învățământ vizând formarea juridică profesională inițială, această unitate de curs a fost inclusă (este adevărat, deocamdată, la unele universități) acum câțiva ani. Acest lucru a fost condiționat de mai mulți factori:

- fără o analiză multiaspectuală (inclusiv și din perspectivă sociologică) a sistemului juridic este greu de intuit sarcinile arzătoare și perspectivele evoluției dreptului;

- fără cercetarea aspectelor sociologice ale dreptului este greu de conceput formularea și, mai ales, realizarea conceptului statului de drept, principiul suprem al căruia îl constituie supremația legii;

- orientarea spre reformarea societății din perspectiva integrării în Uniunea Europeană presupune creșterea importanței investigațiilor empirice de factură sociologico-juridică în elaborarea proiectelor de intervenție socială, orientate spre eficientizarea dreptului, spre optimizarea relațiilor sociale.

Către semestrul IV de învățământ studentul cunoaște conceptele fundamentale ale teoriei generale a dreptului, dreptului constituțional etc., studiate în primele trei semestre. O importanță deosebită în crearea premiselor favorabile pentru realizarea obiectivelor „Sociologiei juridice” o are cunoașterea următoarelor concepte: metoda sociologică în teoria generală a dreptului, metoda analizei sistemice, sistemul dreptului, funcțiile sociale ale dreptului, lacunele dreptului, tehnică legislativă, eficiența legislației, cultură juridică etc.

Scopul principal al unității de curs Sociologia juridică rezidă în studierea aprofundată a realității sociale a dreptului și formarea deprinderilor de realizare a investigațiilor empirice de natură socio-juridică în vederea valorificării rezultatelor obținute în viitoarea activitate profesională.

Studierea problematicii sociologiei juridice creează premise favorabile pentru sesizarea adecvată a realității sociale a diverselor ramuri ale dreptului, ajungându-se, în final, la sociologia dreptului penal, sociologia dreptului civil etc.

IV. Competențe prealabile:

- cunoașterea fundamentelor teoretice ale dreptului;

- cunoașterea temeinică a terminologiei juridice în general;
- capacitatea de interpretare a normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului;
- aplicarea principiilor, metodelor, tehnicilor și procedurilor fundamentale din dreptul public și privat.
- capacitatea de evaluare adecvată a evenimentelor social-politice, economice, ideologice, culturale;
- capacitate de sinteză a activităților publice într-un cadru social concret;

V. Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniul juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

VI. Finalitățile cursului:

- la finele unității de curs se estimează că studentul va fi capabil să conceapă societatea ca un întreg funcțional, în cadrul căruia toate componentele interacționează și se ajustează reciproc;
- va fi capabil să identifice locul și funcțiile subsistemului juridic în cadrul sistemului social global, a multiplelor relații de intercondiționare dintre subsistemul nominalizat și celelalte componente ale vieții sociale;
- va fi capabil să demonstreze importanța sociologiei juridice în contextul racordării sistemului de drept național la cel comunitar;
- va fi capabil să utilizeze metodele și tehnicile de cercetare științifică a realității sociale a dreptului;

- va demonstra eficiența modului de învățare prin intermediul unui proiect de cercetare sociologico-juridică;
- va demonstra cunoașterea temeinică a realității sociale a dreptului prin capacitatea de a realiza analize critice ale raportului dintre subsistemul juridic și sistemul societal;
- va conștientiza necesitatea de a se raporta permanent la contextul social atunci când se pune problema înțelegerii spiritului legii și aplicării corecte a acesteia.

VII. Calendarul de desfășurare a cursului (secția cu frecvență la zi)

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri

Nr.	Tema	Nr. de ore
1.	Obiectul de studiu și problematica sociologiei juridice	2
2.	Constituirea și evoluția sociologiei juridice	4
3.	Metode ale cercetării empirice în domeniul dreptului	2
4.	Factorii de configurare a dreptului	2
5.	Eficiența legislației	2
6.	Dimensiunea sociologică a activității instituțiilor juridice	4
7.	Sociologia drepturilor omului	2
8.	Sociologia corupției	4
9.	Sociologia crimei și criminalității	6
10.	Aculturația juridică	2
	Total	30

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

Nr.	Tema	Nr. de ore
1.	Statutul sociologiei juridice	2
2.	Constituirea și evoluția sociologiei juridice. Dezvoltarea sociologiei juridice în spațiul românesc.	4
3.	Metodologia realizării cercetărilor empirice de natură sociologico-juridică	4
4.	Factorii de configurarea a dreptului.	4
5.	Eficiența legislației din perspectiva realității sociale din Republica Moldova	2
6.	Dimensiunea sociologică a activității instituțiilor juridice	4

7.	Aspecte sociologice ale respectării drepturilor omului în societatea din Republica Moldova	2
8.	Sociologia corupției	2
9.	Controlul social asupra comportamentului delincvent și mijlocele de realizare a acestuia	4
10.	Particularitățile socializării juridice a populației în contextul schimbărilor sociale	2
	Total	30

Calendarul de desfășurare a cursului (studii cu frecvență redusă)

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri

Nr.	Tema	Nr. de ore
1.	Obiectul de studiu și problematica sociologiei juridice.	2
2.	Constituirea și evoluția sociologiei juridice. Dezvoltarea sociologiei juridice în spațiul românesc.	2
3	Metodologia realizării cercetărilor empirice de natură sociologico-juridică	2
4.	Factorii de configurarea a dreptului.	2
5.	Eficiența legislației	2
6.	Dimensiunea sociologică a activității instituțiilor juridice	2
8.	Sociologia crimei și criminalității	4
	Total	16

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

Nr.	Tema	Nr. de ore
-----	------	------------

1.	Metodologia realizării cercetărilor empirice în domeniul dreptului	2
2.	Sociologia dreptului penal	2
3.	Socializarea juridică a populației în contextul schimbărilor sociale	2
4.	Controlul social asupra comportamentului delincvent și mijlocele de realizare a acestuia	2
	Total	8

VIII. Conținuturi

Cursul nr.1. Obiectul de studiu și problematica sociologiei juridice

1. Sociologie generală și sociologie de ramură
2. Sociologie și drept
3. Definiția, obiectul de studiu și problematica sociologiei juridice
4. Funcțiile sociologiei juridice
5. Aplicații.

Cursul nr.2. Constituirea și evoluția sociologiei juridice

1. Aristotel – precursor al sociologiei juridice
2. Montesqueu despre spiritul legilor
3. E. Durkheim despre geneza dreptului
4. M. Weber despre raționalizarea dreptului
5. E. Ehrlich despre „dreptul viu”
6. Georghe Gurvitch despre domeniile sociologiei juridice
7. Evoluția sociologiei juridice în a doua jum. a sec. al XX-lea-înc. sec. al XXI-lea
8. Tradiții și contribuții românești în domeniul sociologiei juridice. Statutul sociologiei juridice în Republica Moldova
9. Aplicații.

Cursul nr.3. Metode ale cercetării empirice în domeniul dreptului

1. Preliminarii
2. Utilizarea observației în cercetările sociologico-juridice
3. Analiza documentelor –tehnică inedită în cercetările socio-juridice
4. Ancheta prin intermediul interviului și chestionarului în investigațiile socio-juridice
5. Experimentul în investigațiile socio-juridice
6. Pași în aplicarea metodelor de cercetare
7. Analiza sistemică în sociologia juridică
8. Raporturile dintre juriști și sociologi în cadrul cercetărilor empirice

9. Aplicații.

Cursul nr.4. Factorii de configurarea a dreptului

1. Existența unui „dat” al dreptului
2. Rolul factorului uman în geneza dreptului. Necesitatea coordonării grupurilor de interes.
3. Lobbyismul în procesul de legiferare
4. Alte modalități de promovare a intereselor legitime în procesul de legiferare
5. Direcții, metode, tehnici de cercetare a intereselor ce generează dreptul
6. Aplicații.

Cursul nr.5. Eficiența legislației.

1. Conceptul de eficiență a legislației. Factorii care condiționează eficiența legislației.
2. Disfuncția dreptului.
3. Repere metodologice vizând investigațiile empirice în domeniu. Analiza rezultatele unor cercetări.
4. Aplicații.

Cursul nr.6. Dimensiunea sociologică a activității instituțiilor juridice

1. Drept și justiție socială.
2. Evoluția instituțiilor juridice de la 1991 încoace
3. Abordarea sociologică a activității sistemului judecătoresc
4. Dimensiunea sociologică a activității subdiviziunilor M.A.I.
5. Abordarea sociologică a activității altor instituții juridice
6. Portretul social al juriștilor
7. Aplicații.

Cursul nr.7. Sociologia drepturilor omului

1. Repere pentru o sociologie a drepturilor omului
2. Cercetări socio-juridice empirice privind drepturile omului în societatea din Republica Moldova
3. Rolul ONG-urilor în protecția drepturilor omului
4. Educație pentru drepturile omului, cetățenie și pace
5. Aplicații.

Cursul nr. 8. Sociologia corupției

1. Corupția – condiții structurale și definiții normative.
2. Abordarea sociologică a fenomenului corupției.
3. Amploarea și dimensiunile corupției în societatea moldovenească.
4. Cauze și condiții favorizante ale corupției.
5. Forme de manifestare și costuri ale corupției în învățământul universitar din Republica

Moldova.

6. Corupția în sistemul organelor de drept.
7. Prevenirea și combaterea corupției
8. Aplicații.

Cursul nr.9. Sociologia crimei și criminalității

1. Delincvență (criminalitate) – accepțiuni și sensuri
2. Criterii sociologice de definire și evaluare a criminalității
3. Politici sociale și penale de prevenire și tratament ale criminalității.
4. Alternative la detenție
5. Protecția și autoprotecția populației față de criminalitate. Percepția securității individuale
6. Aplicații.

Cursul nr.10. Aculturația juridică

1. Procesul de aculturație. Aculturația juridică
2. Formele aculturației juridice
3. Efectele aculturației juridice
4. Cultura juridică. Socializarea juridică a indivizilor
5. Sociologia juridică și integrarea europeană.
6. Aplicații.

IX. Activități de lucru individual:

Nr.	Sarcini pentru învățămînt <i>cu frecvență</i> / învățămînt <i>cu frecvență redusă</i>	Nr. de ore zi f/r
1.	Obiectul de studiu și problematica sociologiei juridice <ul style="list-style-type: none">- să sesizeze specificitatea sociologiei;- să definească obiectul de studiu și problematica sociologiei generale și sociologiei de ramură;- să definească obiectul de studiu al sociologiei juridice;- să identifice unghiul de vedere specific al sociologiei juridice în cercetarea dreptului;- să identifice domeniile de cercetare ale sociologiei juridice;- să delimiteze dimensiunile sociologiei juridice de știința dreptului în general;- să elucideze raporturile interdisciplinare „Teoria generală a dreptului – Sociologia juridică – Filosofia dreptului”;- să determine locul și rolul Sociologiei juridice în sistemul științelor;	4 / 6

	<ul style="list-style-type: none"> - să descrie funcțiile sociologiei dreptului; - să sesizeze principalele probleme sociale care pot fi soluționate și cu aportul investigațiilor empirice de factură sociologico-juridică; - să determine locul sociologiei juridice în formarea juridică profesională inițială și continuă. 	
2.	<p>Constituirea și evoluția sociologiei juridice</p> <ul style="list-style-type: none"> -să sesizeze importanța ideilor de natură socio-juridică fundamentate de Aristotel și Montesqueu în constituirea sociologiei juridice; - să caracterizeze, în conformitate cu argumentele invocate de către E. Durkheim, corelația dintre următoarele trei entități : „un anumit tip de societate - un anumit tip de solidaritate socială –un anumit tip de drept”; - să aplice modelul de analiză sus - menționat asupra realității din Republica Moldova; - să caracterizeze dimensiunile teoriei anomiei sociale și să argumenteze importanța euristică a acestui concept pentru investigațiile empirice de natură socio-juridică din Republica Moldova; - să distingă manifestările „dreptului viu”, în conformitate cu viziunea lui E. Ehrlich,; - să identifice principalele manifestări ale „dreptului viu” din societatea moldovenească; - să sesizeze esența legității cu privire la creșterea gradului de raționalizare a dreptului în societățile occidentale(după M.Weber); - să intuiască unele modalități de raționalizare a dreptului național; - să estimeze rolul dreptului în calitate instrument principal de control social; - să caracterizeze cele trei domenii ale sociologiei juridice , formulate de către G.Gurvitch – model pentru construcția sistemică a sociologiei juridice; - să sesizeze esenței raportului „funcțional-disfuncțional”, în conformitate cu concepția structuralist-funcționalismului; - să identifice raportului dintre sociologia juridică generală și sociologia juridică specială, în conformitate cu viziunea lui J. Carbonnier; - să caracterizeze ideile notorii ale sociologiei juridice românești din perioada interbelică; -să explice, generalizând cunoștințele acumulate, particularitățile statutului sociologiei dreptului în Republica Moldova. 	8 / 10

3.	<p>Metode ale cercetării empirice în domeniul dreptului.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunile de metodă, tehnică de cercetare, instrumente de investigare, procedee de cercetare, metodologie; - să clasifice tipurile de cercetări socio-juridice; - să caracterizeze principiile generale ale investigațiilor sociologice și importanța acestora pentru sociologia dreptului; - să identifice etapele investigațiilor sociologico-juridice; - să definească noțiunile de observație științifică, anchetă sociologică, sondaj de opinie, analiza de conținut, experiment legislativ, scalare; - să elaboreze ipoteze de lucru în vederea promovării investigațiilor empirice pe anumite teme; - să operaționalizeze conceptele în vederea efectuării investigațiilor empirice; - să elaboreze de sine stătător tehnici de cercetare și instrumente de lucru pentru anumite teme: ghid de observație, chestionar, ghid de interviu, proiectul unui experiment legislativ, să realizeze analiza de conținut a unui document metajuridic; - să identifice tema proiectului investigației socio-juridice și să elaboreze proiectul în cauză până la sfârșitul semestrului. 	8 / 12
4.	<p>Factorii de configurarea a dreptului</p> <ul style="list-style-type: none"> - să sesizeze rolul factorului economic, social-politic, ideologic, religios, psihologic, geografic etc. în geneza dreptului; - să explice rolul factorului uman în viața dreptului; - să argumenteze necesitatea imperioasă a coordonării grupurilor de interes în procesul de legiferare ; - să identifice interesele specifice ale unor grupuri sociale; - să definească conceptul de tehnologii legislative; - să elucideze elementele constitutive ale tehnologiilor legislative; - să definească conceptul de lobbyism în procesul de legiferare; - să identifice formele, metodele activității de lobbyism, reglementarea acestui proces în societățile occidentale; - să sesizeze adecvat corelația „absența unui act legislativ care reglementează lobbyismul- lobbyismul ilegal – prezentarea, în unele cazuri, a interesului corporativ în calitate de interes general”; 	5/ 8

	<ul style="list-style-type: none"> - să identifice unele situații de promovare a clientelismului în procesul de legiferare; - să identifice efectele negative ale manifestărilor de clientelism în procesul de legiferare; - să argumenteze posibilitatea și necesitatea utilizării experienței statelor occidentale în reglementare acestui proces; - să elucideze alte modalități, cu excepția lobbyismului legal, de promovare a intereselor legitime în procesul de legiferare; - să identifice gradul de participare a societății civile la procesul de legiferare; - să determine posibilitățile reale ale studentului de la Facultatea de Drept și Științe Sociale de influențare a procesului de legiferare, fapt ce poate conduce la creșterea activismului juridic al tineretului studios. - să cunoască direcțiile de cercetare a factorilor de configurare a dreptului; - să sesizeze particularitățile metodologiei cercetărilor empirice în acest domeniu; - să elaboreze tehnici de cercetare a factorilor de configurare a dreptului. 	
5.	<p>Eficiența legislației.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să explice noțiuni de eficiență a legislației din perspectiva operaționalizării criteriilor de evaluare a actelor normative;; - să sesizeze criteriile de abordare a acestui concept, în special, criterii care conduc la existența câtorva opinii pe marginea acestui concept; - să identifice factorii ce influențează, cel mai mult eficiența legislației; - să clasifice factorii respectivi în factori intrinseci și extrinseci dreptului; - să evalueze , utilizând metoda modelării, eficiența unor acte normative; - să caracterizeze situațiile tipice de distorsiune și disfuncție a dreptului; - să aplice cunoștințele ce țin de disfuncția dreptului la realitatea socio-juridică din țara noastră; - să identifice ipostasele /situațiile care pot exista între subsistemul dreptului și sistemul social global; - să determine, ipotetic, raportul dintre subsistemul juridic și sistemul societal din țara noastră; - să exemplifice teza cu privire la manifestarea dreptului în calitate de catalizator al proceselor sociale dezirabile; - să exemplifice teza cu privire la manifestarea dreptului în calitate de factor 	6 / 8

	<p>frenator al proceselor sociale dezirabile;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să sesizeze particularitățile metodologiei cercetărilor empirice a eficienței legislației; - să identifice cele mai adecvate metode și tehnici de cercetare a eficienței legislației ; - să elucideze particularitățile experimentului legislativ și al altor metode și tehnici utilizate în procesul cercetărilor concrete; - să identifice metodele și tehnicile adecvate pentru studierea anumitor acte normative ce reglementează diverse domenii ale vieții sociale; - să sesizeze importanța metodologică a rezultatelor unor cercetări empirice ce țin de eficiența legislației. 	
6.	<p>Dimensiunea sociologică a activității instituțiilor juridice.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice raportul dintre drept și justiție; - să caracterizeze tipurile de justiție socială; - să elucideze etapele reformei de drept din Republica Moldova; - să evidențieze realizările, dar și probleme cu care se confruntă sistemul instituțiilor judiciare din țara noastră; - să sesizeze rolul factorilor externi (în special, al organizațiilor internaționale) și interni care influențează activitate instituțiilor judiciare; - să deosebească unghiul de vedere specific al sociologiei de dimensiunile științei dreptului în abordarea activității organelor de drept; - să distingă domeniile investigației sociologice a activității sistemului judecătoresc; - să elucideze rezultatele principalelor investigații empirice realizate în țara noastră în acest domeniu; - să demonstreze, în baza datelor concrete, a importanței rezultatelor obținute pentru eficientizarea activității instituțiilor judiciare; - să identifice rolul serviciului psihosociologic din cadrul M:A.I; - să caracterizeze particularitățile abordării sociologice a activității organelor procuraturii, avocaturii etc; - să identifice gradul de realizare a principiului accesului liber la justiție; - să caracterizeze portretul social al grupului de juriști din țara noastră; - să analizeze, în baza rezultatelor investigațiilor empirice realizate, calitatea formării juridice profesionale inițiale și continuă la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți; 	<p>5</p> <p>/1 2</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - să argumenteze, în baza datelor empirice culese, propuneri adecvate vizând perfecționare procesului de pregătire a cadrelor de juriști; - să identifice metodele și tehnicile adecvate cercetărilor activității instituțiilor judiciare; - să distingă avantajele, dar și limitele tehnicii analizei sociologice de jurisprudență; - să elaboreze , de sine stătător, tehnici de cercetare a unor aspecte ale activității organelor de drept. 	
7.	<p>Sociologia drepturilor omului</p> <ul style="list-style-type: none"> - să sesizeze unghiul de vedere propriu sociologiei de abordare a problematicii drepturilor omului (spre deosebire de viziunea juridică, economică, filosofică); - să identifice originile sociale ale drepturilor omului, caracterul istoric al problematicii în cauză; - să caracterizeze fazele evoluției drepturilor omului; - să descopere conexiunea dintre transformarea teoriei și practicii drepturilor omului și transformarea socială (cel mai fecund și interesant aspect al sociologiei juridice); - să stabilească corelația între diferitele tipuri de încălcare a drepturilor legal recunoscute și alte variabile legate de natura specifică a sistemelor economic, politic, juridic, judiciar, etc; - să elaboreze indicii de respectare și de încălcare a drepturilor omului, în raport cu variabilele amintite; - să descopere și să clasifice metodelor simbolice, juridice și nejuridice folosite pentru justificarea încălcărilor drepturilor omului (referitoare la starea de urgență, la menținerea ordinii publice), precum și a manipulărilor destinate tăinuirii încălcărilor drepturilor omului și deformării imaginii lor publice; - să descopere și să clasifice uzanțelor simbolice (și retorice) prin care drepturile omului sunt plasate în diferite contexte, pentru a justifica, în mod pervers, forma de presiune sau conduită arbitrară; - să stabilească corelația diferitelor grade de respectare și de încălcare a drepturilor oficial recunoscute omului și alte variabile de natură economică, politică, culturală, religioasă, juridică etc.; 	4 / 8

	<ul style="list-style-type: none"> - să descopere apariția în germene a unei sociologii a drepturilor omului în Republica Moldova; - să identifice temele de care trebuie să se ocupe sociologia dreptului; - să interpreteze datele empirice privind drepturile omului; - să individualizeze metodele și tehnicile de cercetare a gradului de respectare a drepturilor omului; - să operaționalizeze conceptele teoretice privind drepturile omului; - să elucideze cauzele concrete ale încălcării drepturilor omului. 	
8.	<p>Sociologia corupției</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de corupția în baza documentelor ONU, Consiliului Europei; - să definească noțiunea de corupție în conformitate cu legislația Republicii Moldova; - să identifice principalele caracteristici ale corupției; - să elucideze dimensiunile sociologice ale abordării corupției; - să identifice tipurile de corupție; să estimeze particularitățile tipurilor de corupție; - să identifice corelația dintre corupție și diverse variabile ; - să interpreteze Indicii Perceperii corupției al Transparency Internațional pentru Republica Moldova începând cu anul 2000; - să identifice cele mai corupte domenii ale societății moldovenești; - să compare Indicele perceperii corupției în Republica Moldova și în alte țări; - să determine formele de manifestare ale corupției în învățământul universitar; - să identifice nivelul corupției în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți; - să determine influența negativă a corupției asupra procesului de formare profesională; - să cunoască direcțiile principale de combatere a corupției; - să estimeze rolul societății civile în prevenire corupției; - să propună măsuri argumentate vizând diminuarea fenomenului de corupției; - să identifice metodele și tehnicile adecvate de cercetare a acestui fenomen. 	7 / 10
9.	<p>Sociologia crimei și criminalității</p>	8 / 16

	<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de devianță socială; - să identifice tipurile de devianță socială; - să sesizeze caracterul relativ, echivoc al noțiunii de devianță; - să estimeze cele două sensuri ale noțiunii de devianță; - să sesizeze raportul dintre „devianța socială pozitivă” și afirmarea unor noi tendințe de organizare socială; - să definească noțiunea de delincvență; - să identifice caracterul multidimensional și multicultural al criminalității; - să elucideze dimensiunile sociologice utilizate în procesul abordării criminalității; - să demonstreze corelația dintre criminalitate și diverse variabile (de natură economică, psihologică, morală etc.); - să definească noțiunile de politică socială de prevenire a criminalității; - să definească noțiunea de politici penale de prevenire a criminalității; - să sesizeze caracterul controversat al conceptului de politică penală; - să identifice felurile de prevenire a criminalității - să distingă trăsăturile specifice ale alternativelor detențiunii; - să determine factorii ce determină eficiența alternativelor detențiunii; - să propună măsuri de optimizare a cadrului juridic de reglementare a alternativelor detențiunii; - să estimeze rolul societății la implementarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității; - să determine particularitățile muncii neremunerate în folosul comunității aplicate minorilor; - să definească conceptul de resocializare a infractorilor; - să interpreteze rezultatele unor investigații empirice a criminalității; - să identifice metodele și tehnicile adecvate de cercetare a criminalității din perspectivă sociologică. 	
10.	<p>Aculturația juridică</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptul de aculturație; - să definească conceptul de aculturație juridică; - să descrie procesul de aculturație juridică; - să identifice situațiile distincte ce apar în condițiile interacțiunii dintre sistemele juridice; - să distingă tipurile de aculturație juridică; 	5 / 8

	<ul style="list-style-type: none"> - să invoce exemple de aculturație juridică studiate în cadrul „Istoriei dreptului”; - să caracterizeze efectele aculturației juridice - să sesizeze raportul dintre globalizare și tendința constituirii unui „drept transnațional”; - să definească noțiunea de cultură juridică; - să definească noțiunea de socializare juridică; - să sesizeze raportul dintre nivelul culturii juridice și eficiența legislației; - să identifice varietățile culturii juridice în Europa de Est; - să determine rolul sociologiei juridice în procesul de ajustare a dreptului național la normele de drept comunitar; - să caracterizeze aspectele sociologice ale integrării sistemului educațional național în cadrul procesului Bologna; - să identifice metodele adecvate de cercetare a efectelor complexe ale procesului de integrare: 	
	Total ore zi / f / r:	60 / 96

Alte însărcinări pentru lucrul individual:

În calitate de sarcini pentru lucrul individual studenții vor avea, de asemenea, de studiat 2 investigații sociologice empirice în domeniul dreptului; de asemenea, vor elabora unele tehnici de cercetare sociologică (2); un proiect de cercetare în domeniul sociologiei juridice; vor administra în localitatea de baștină 5 anchete sociologice privitor la percepția securității individuale de către populația rurală și urbană.

X. Evaluare:

Evaluarea *curentă* are loc la seminarii prin note acumulate pentru sarcinile de lucru individual, teste, prezentări de referate, comunicări. Lucrarea de control se va promova după realizarea a 50% din volumul sarcinilor didactice prevăzute de curriculum.

Evaluarea *finală* se va desfășura sub forma unui **examen combinat**. Biletul de examinare va cuprinde trei subiecte ce rezultă din conținuturile cursului. Subiectele de examinare vor fi formulate reieșind din finalitățile unității de curs și competențele speciale. Un subiect îl constituie proiectul investigației socio-juridice, elaborat pe parcursul semestrului. Nota de la examen constituie 40% din nota finală, iar 60 % revin notei medii acumulate la seminarii, lucru individual și lucrarea de control.

XI. Chestionar pentru examenul la unitatea de curs *Sociologia juridică*

1. Identificați specificitatea sociologiei în raport cu alte științe sociale;
2. Elucidați obiectul de studiu și problematica sociologiei juridice;
3. Caracterizați raportul dintre sociologia generală și sociologia juridică;
4. Elucidați raportul dintre sociologia juridică și știința dreptului;
5. Elucidați momentele premărgătoare constituirii sociologie juridice : rolul lui Aristotel;
6. Elucidați momentele premărgătoare constituirii sociologie juridice : rolul lui Montesqueu;
7. Care este raporturile dintre constrângere, presiune și normativitate juridică în concepția lui Emile Durkheim?
8. Identificați dimensiunile teoriei anomiei sociale durkheimiene. Este societatea moldovenească anomică ?
9. Analizați concepția lui M. Weber despre raționalizarea și legitimitatea dreptului;
10. Elucidați concepția lui Eugen Ehrlich cu privire la „dreptului liber”. Demonstrați actualitatea acestui concept ;
11. Caracterizați concepția lui G. Gurvitch despre pluralismul juridic și ideea „dreptului social” ;
12. În ce constă contribuția lui J. Carbonnier la dezvoltarea sociologiei juridice ?
13. În ce constă rolul lui T. Geiger și T. Parsons în dezvoltarea sociologie juridice ?
14. Elucidați începuturile gândirii sociologico-juridice românești ;
15. Caracterizați rolul lui D. Gusti în dezvoltarea sociologie juridice ;
16. Caracterizați, succinct, sociologia juridică românească în perioada interbelică;
17. Care sunt regulile principale ale investigației sociologico-juridice empirice ?
18. Identificați etapele investigației sociologico-juridice empirice ;
19. Identificați particularitățile anchetei socio-juridice prin sondaj;
20. În ce constă valoarea și limitele sondajul de opinie legislativă?
21. Caracterizați analiza conținutului – tehnică sociologică de cercetare a comunicării. Exemplificați;
22. Elucidați tehnica experimentului legislativ;
23. Elucidați tehnica experimentului judiciar;
24. Cum se realizează scalarea atitudinii cetățenilor față de lege și justiție?
25. Care sunt funcțiile sociologiei juridice?
26. Caracterizați funcțiile sociale ale dreptului;
27. Elucidați disfuncțiile dreptului. Identificați disfuncții ale dreptului în societatea moldovenească;
28. În ce constă esența conceptului de sociologie legislativă. Identificați domeniile de cercetare ?
29. Elucidați rolul cadrului natural în geneza dreptului ;

30. Caracterizați rolul factorului economic în geneza dreptului ;
31. Analizați cadrul social-politic și ideologic în geneza dreptului;
32. Identificați rolul și locul grupurilor de presiune, lobby-smului în procesul de legiferare.
33. Coordonarea intereselor – constituie o premisă a eficientizării dreptului?
34. Identificați metodele și tehnicile de cercetare a factorilor de configurare a dreptului ;
35. În ce constă esența conceptului de eficiență a legislației ?
36. Identificați factorii de care depinde eficiența legislației;
37. Metode și tehnici de cercetare a eficienței legislației. Rezultatele unor cercetări;
38. Caracterizați raporturile dintre drept și justiție. Ca tipuri de justiție social cunoașteți?
39. Identificați etapele reforma de drept din Republica Moldova;
40. Identificați direcțiile principale ale abordării sociologice a funcționării instanțelor judiciare;
41. Elucidați particularitățile, virtuțile și limitele tehnicii analizei sociologice de jurisprudență ;
42. Abordați sociologic activitatea organelor de poliție ;
43. Tratați din perspectivă sociologică activitatea organelor procuraturii;
44. Care sunt dimensiunile sociologice ale activității avocaturii?
45. Elaborați portretul social al grupului de juriști din Republica Moldova. Identificați indicatorii calității învățământului juridic la USARB;
46. Care sunt punctele de reper pentru o sociologie a drepturilor omului. Invocați unele cercetări socio-juridice empirice privind drepturile omului ;
47. Care este rolul ONG-urilor în protecția drepturilor omului?
48. Clasificați cauzele și condițiile tipice care conduc la încălcarea drepturilor omului în Republica Moldova;
49. Caracterizați conceptul de devianță socială și conceptul de delincvență . identificați principalele accepțiuni și sensuri ;
50. Identificați criteriile sociologice de definire și evaluare a criminalității ;
51. Caracterizați, succint, politicile sociale și penale de prevenire și tratament a criminalității ;
52. Care sunt direcțiile de activitate privind protecția și autoprotecția populației față de criminalitate ?
53. Caracterizați rolul comunității în procesul de sancționare și reabilitare a minorilor delincvenți;
54. Care sunt alternativele la pedeapsa cu închisoarea?
55. Invocați câteva definiții normative ale corupției și efectuați o analiză comparativă a acestora ;
56. Identificați dimensiunile sociologice ale corupției;
57. Elucidați amploarea și dimensiunile corupției în sistemul educațional (în baza studiilor sociologice empirice);
58. Caracterizați amploarea și dimensiunile corupției în organele serviciului vamal ;

59. Caracterizați procesul de aculturație. Ce presupune aculturația juridică?
60. Identificați formele aculturației juridice;
61. Care sunt efectele aculturației juridice?
62. Ce contribuții ale sociologiei dreptului la cercetarea aspectelor juridice ale Integrării Europene cunoașteți ?
63. Prezentați proiectul investigației socio-juridice.

XII. Tematica proiectelor de investigație

1. Rolul factorului economic în geneza dreptului.
2. Rolul factorului politic în geneza dreptului.
3. Coordonarea grupurilor de interes – premisă importantă a eficientizării dreptului.
4. Modalitățile de promovare a grupurilor de interes.
5. Lobbyismul în procesul de legiferare.
6. Rolul partidelor politice în procesul de legiferare.
7. Rolul organizațiilor neguvernamentale în procesul de legiferare.
8. Eficiența actelor normative care reglementează procesul formării specialiștilor în instituțiile de tip universitar.
9. Eficiența regulilor de circulație rutieră.
10. Disfuncția normelor de drept în Republica Moldova.
11. Cauzele tipice ale nerespectării legislației.
12. Geneza normelor tenebre de „drept”.
13. Abordarea sociologică a activității instanțelor judiciare.
14. Abordarea sociologică a activității organelor de poliție.
15. Abordarea sociologică a activității organelor procuraturii.
16. Respectarea principiului accesului liber la justiție – o dimensiune sociologică.
17. Rolul clinicilor juridice în protecția drepturilor și libertăților omului.
18. Opinia publică despre activitatea poliției municipale.
19. Opinia publică despre eficiența legislației moldovenești.
20. Opinia publică despre calitatea formării specialiștilor în domeniul dreptului.
21. Opinia publică despre calitatea actului de justiție în Republica Moldova.
22. Reforma de drept din Republica Moldova între deziderat și realitate.
23. Rolul juriștilor în viața societății moldovenești.
24. Rolul juriștilor în viața dreptului.
25. Pregătirea cadrelor de juriști în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.
26. „Justiția” ilegală în Republica Moldova.

27. Geneza criminalității juvenile.
28. Criminalitatea în rândul minorilor în mun. Bălți.
29. Particularitățile criminalității feminine.
30. Traficul de femei – o dimensiune sociologică.
31. Traficul de copii – o dimensiune sociologică.
32. Narcomania în mun. Bălți.
33. Integrarea socială a tineretului în perioada de tranziție.
34. Violența asupra femeilor în mun. Bălți.
35. Violența împotriva copiilor – o dimensiune sociologică.
36. Resocializarea infractorilor în cadrul penitenciarelor.
37. Reintegrarea socială a foștilor infractori
38. Gradul de cunoaștere de către tineretul studios a drepturilor și libertăților omului.
39. Cultura juridică a tineretului studios.
40. Corupția în domeniul educației – o dimensiune sociologică.
42. Corupția în organele vamale – o dimensiune sociologică.
43. Abordarea sociologică a fenomenului corupției în domeniul medicinei.
44. Sociologia procesului de la Bologna
45. Opinia publică despre drepturile omului.

ТЕМАТИКА ПРОЕКТОВ ПО СОЦИОЛОГИИ ПРАВА

1. Роль экономического фактора в генезисе права.
2. Согласование интересов – важнейшее условие повышения эффективности законодательства.
3. Группы давления и правотворческий процесс. Лоббистская деятельность в правотворческом процессе.
4. Роль политических партий в правотворческом процессе.
5. Роль негосударственных организаций в правотворческом процессе.
6. Эффективность нормативных актов, регулирующих формирования кадров в высших учебных заведениях нашей республики.
7. Эффективность правил дорожного движения.
8. Эффективность законов, регламентирующих деятельность органов местной публичной администрации.
9. Дисфункция правовых норм в Республике Молдова.
10. Теневое нормотворчество в Республике Молдова.
11. Типичные причины нарушения законов в нашей республике.
12. Социологический анализ деятельности судебных инстанций.

13. Социологический анализ деятельности органов полиции.
14. Социологический анализ деятельности органов прокуратуры.
15. Роль юридических клиник в защите прав и свобод граждан.
16. Социологический анализ деятельности экономических судов .
17. Общественное мнение о деятельности органов полиции.
18. Судебно-правовая реформа в Республике Молдова : достижения, проблемы, перспективы.
19. Роль юристов в жизни права Республики Молдова.
20. Роль юристов в жизни молдавского общества.
21. Общественное мнение об эффективности законодательства.
22. Общественное мнение о деятельности судебной системы нашей республики.
23. Совершенствование процесса подготовки кадров юристов – важное условие повышения эффективности функционирования правоохранительных органов
24. Подготовка кадров юристов на Факультета Права Бэлцкого Госуниверситета им.» А. Руссо.».
25. Подпольное « правосудие» в Республике Молдова.
26. Причины , условия, факторы роста преступности в нашей республике.
27. Социальная обусловленность подростковой преступности.
28. Особенности женской преступности.
29. Торговля людьми . Социологический анализ.
30. Подростковая преступность в мун. Бэлць. Социологический анализ.
31. Социальная интеграция молодежи в условиях переходного периода.
32. Наркомания в мун. Бэлць. Социологический анализ.
33. Бедность населения – условия роста преступности.
34. Социология домашнего насилия.
35. Насилие над детьми – важная составная часть домашнего насилия.
36. Ресоциализация заключенных в пенитенциарных учреждениях.
37. Социальная реинтеграция бывших заключенных.
38. . Знание студенческой молодежи прав и свобод человека.
39. Правовая культура молодежи.
40. Правовая культура студенческой молодежи.
41. Юридическая аккультурация в республике Молдова.
42. Социологический анализ коррупции в сфере образования.
43. Социологический анализ коррупции в таможенные органы.
44. Социологический анализ коррупции в медицинской сфере.

45. Социологический анализ коррупции в правоохранительных органах.
47. Социология Болонского процесса.

XIII. TEMATICA ORIENTATIVA A TEZELOR DE AN

1. Dreptul – instrument al controlului social;
2. Funcțiile și disfuncțiile dreptului;
3. Rolul factorului economic în geneza dreptului;
4. Rolul cadrului social-politic și ideologic în geneza dreptului;
5. Grupurile de presiune, lobbyismul în procesul de legiferare;
6. Eficiența legislației;
7. Abordarea sociologică a activității instanțelor judiciare;
8. Abordarea sociologică a activității organelor de poliție;
9. Opinie publică despre sistemul organelor de drept din Republica Moldova;
10. Portretul social al grupului de juriști din Republica Moldova;
11. Sociologia dreptului penal;
12. Sociologia delincvenței juvenile;
13. Sociologia corupției;
14. Aculturația juridică;

XIV. Tematica orientativă a subiectele tezelor de licență

1. Condiționarea socială a dreptului;
2. Dreptul ca instrument de realizare a controlului social;
3. Reforma de drept din Republica Moldova între deziderat și realitate;
4. Opinia publică despre activitatea organelor de ocrotire a normelor de drept;
5. Sociologia legislativă;
6. Disfuncțiile și distorsiunile dreptului;
7. Eficiența legislației;
8. Socializarea juridică a indivizilor.

1. Социальная обусловленность права.
2. Роль права в системе механизмов социального контроля.
3. Судебно-правовая реформа в Республике Молдова; достижения, проблемы, перспективы.
4. Общественное мнение о деятельности правоохранительных органов.
5. Социология законодательства.

6. Дисфункция правовых норм.
7. Социология функционирования юридических институтов.
8. Юридическая социализация индивидов.

XV. Bibliografie

a) obligatorie

1. BANCIU, Dan, Sociologie juridică, Ipostaze și funcții sociale ale dreptului, București, Editura Lumina Lex, 2007;
2. BANCIU, Dan, GUȚU, Dumitru, GUȚU, Vladimir, Gh., VLĂDUȚ, Ion. Sociologia juridică: îndrumar teoretic și practic. Știința, Chișinău, 2004;
3. CIUCĂ, Valerius M., Lecții de sociologia dreptului, Iași, Editura Polirom, 1998;
4. MIHĂILĂ, Artur, Sociologia dreptului, București, Editura Hamangiu, 2010;
5. STĂNILĂ, Laura Maria. Sociologie Juridică, Curs Universitar, Editura Universul Juridic, București, 2017;.
7. NEAGU, Gheorghe. Sociologie juridică. Suport de curs. Bălți, 2007

b) suplimentară

1. BEVZIUC, Victoria. Importanța grupurilor de presiune și a lobby-urilor în Republica Moldova. În: Mosdoscopie, nr.3, 2018, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/53-65.pdf;
2. BUCIUȘCAN, Ludmila, GUGULAN, Eugenia. Constituirea și dezvoltarea sociologiei juridice ca știință. Repere introductive definitorii. În: Științe socioumane, ediția a XV-a, nr.1, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/57-62_9.pdf;
3. CLĂTICI, Olivia. Statutul sociologiei juridice. În: Revista Română de Sociologie, Serie nouă, anul XIII, nr.5-6, p.605-619; <https://www.revistadesociologie.ro/pdf-uri/nr.5-6-2002/OLIVIA%20%20CLATICI%20art9.pdf>;
4. DOLEA, I., ZAHARIA, V., ARDELEANU, D., CEPRAGA, I., ȘARBAN, S., Capacități și abilități de reintegrare socială a deținuților. Cercetare sociologică. - Institutul de Reforme Penale – Ch. „Bons Offices” SRL, 2009;
5. NEAGU, Gheorghe. Unele modalități de promovare a grupurilor de interes în procesul de legiferare / rec. Elena Botnari. În: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Anuarul Catedrei Discipline Socioumanistice, 2006/2007. – Bălți, 2007. – P. 58-65., http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/2485/1/Neagu_Gheorghe_grup_interes.pdf

6. NEAGU, Gheorghe. Calitatea formării profesionale juridice inițiale în viziunea studenților. În: Rev. Naț. de Dept. – 2007. – Nr 6. – P. 27-28. ,
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/27-28_40.pdf
7. NEAGU, Gheorghe. Calitatea formării profesionale juridice în viziunea masteranzilor . În: Abordarea prin competențe a formării universitare: probleme, soluții, perspective. Materialele Conferinței Științifice Internaționale consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți,
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/abordare_competent_conf_2010%20%281%29.pdf
8. NEAGU, Gheorghe. Unele considerente cu privire la criteriile de evaluare a eficienței legislației. În: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Anuarul catedrei de științe socioumane, 2011-2012, p.101-108,
http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/3372/1/Neagu_Gh_Unele_considerente.pdf
9. NEAGU, Gheorghe Considerente cu privire la dimensiunea empirică a cercetării eficienței legislației. În: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Anuarul Catedrei Discipline socioumanistice, 2007/2008, p.69-80,
http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/2419/1/Neagu_Gheorghe_Considerente_cu_privire_la_dimensiunea.pdf
10. NEAGU, Gheorghe. Coordonarea grupurilor de interes – premise a eficientizării legislației. În: Pandectele Române. Repertoriu de jurisprudență, doctrină și legislație. Supliment. Wolters Kluwer, 2008, p.57-62;
11. NEAGU, Gheorghe. Unele considerente cu privire la obiectul de studiu și problematica sociologiei drepturilor omului. În: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Anuarul Catedrei de științe socioumane și asistență socială, 2020, p. 124-143;
12. NEGURĂ, Petru. Penitenciarele din Republica Moldova: un sistem de penalizare a sărăciilor (ii)//Revista de filosofie, sociologie și științe politice, 2019, nr.1;
13. NIVELUL de victimizare a populației în Republica Moldova. Studiu sociologic. Fundația SOROS-MOLDOVA. Chișinău, 2010,
<https://www.yumpu.com/ro/document/view/28794659/nivelul-de-victimizare-a-populatiei-in-republica-moldova>;
14. POPA, Nicolae, MIHĂILESCU, Ioan, EREMIA, Mihail. Sociologia juridică. Editura Universității din București, 2000;
15. POPESCU, Sofia. Sociologia juridică. Lumina Lex, București, 2001;

16. PRIȚCAN, V., IANOGLO, M., DOVICENCO, I., Coordonator: Cojocaru V. Raport: Evaluarea necesităților în domeniul reintegrării sociale a persoanelor liberate din detenție, IRP, Chișinău, 2007;
17. RĂDULESCU, Sorin, BANCIU, Dan. Sociologia crimei și criminalității. București, Șansa S.R.L., 1996 ;
18. REDPATH, JEAN Francoise. Victimizarea și gestionarea fenomenului infracționalității n Republica Moldova. Chișinău, 2021,
[soros.md/files/publications/documents/Raport_RO_FINAL_compressed.pdf](https://www.soros.md/files/publications/documents/Raport_RO_FINAL_compressed.pdf);
19. TROȘIN, Pavel. Perspectiva reglementării activității de lobby în Republica Moldova. În: Politici Publice, nr.3, 2011;
20. ЛАПЛЕВА, В. В. Социология права. Краткий учебный курс. Издательство НОРМА. – М., 2000;
21. ШЕРЕГИ, Ф. Социология права, Прикладные исследования. Ид-во Алетейя, 2002.